

Технічні системи захисту комп'ютерних програм включають у себе програмні, апаратні і програмно-апаратні системи, серед яких необхідно виділити: обмеження числа установок чи запусків програм, контрольні питання, тимчасові версії, аналіз поверхні пошкодженого носія, обфускація коду, захист за допомогою електронних ключів і т. д.

Треба зазначити, що перелічені технічні засоби захисту програмного забезпечення не є вичерпними механізмами захисту в даній сфері.

На сьогоднішній день, розробники комп'ютерних програм усе частіше використовують як альтернативу законодавчим способам охорони своїх авторських прав застосування технічних засобів захисту, навіть незважаючи на те, що вони активно критикуються правоохоронцями. І характеризується дана ситуація, передусім, недосконалістю законодавства в області захисту авторських прав на комп'ютерні програми.

Список використаних джерел:

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів [Текст] : Багатостороння угода від 24.07.1971 р. // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 75. – Ст. 2809.
2. Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року) [Текст] : Закон України від 31.05.1995 № 189/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – № 21. – Ст. 155.
3. Цивільний кодекс України [Текст] : прийнятий Верхов. Радою України 16.01.2003 № 435-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.

Сидоренко В.В.

студент,

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

ЗНАЧЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ ЯК ОБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток суспільних відносин в Україні ставить все більш жорсткіші вимоги щодо надання гарантій юридичним особам під час здійснення ними підприємницької діяльності. Зазначене стосується в більшій мірі й посилення правового регулювання охорони прав на інформацію, безпосередніми власниками якої є зазначені особи.

В сучасних умовах ринкової економіки прислів'я: «хто володіє інформацією, той володіє світом» набуває прямого значення, а отже значної актуальності набуває питання захисту комерційної таємниці.

Об'єктивно роль і значення не лише інтелектуальної творчої праці людей, а і результатів такої діяльності зросли за сучасних умов глобалізації, трансформації індустріального суспільства у суспільство інноваційного розвитку, реального формування ноосфери Землі, про яку у ХІХ ст. писав В. Вернадський [1, с. 41].

Відповідно до ст. 505 Цивільного Кодексу комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній

формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці [2, ст. 505].

Крім того, зміст поняття комерційна таємниця розкривається також у ст. 36 «Неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею» Господарського Кодексу України [3, ст. 36].

Відповідно до даної статті, комерційною таємницею можуть бути визнані відомості, пов'язані з виробництвом, технологією, управлінням, фінансовою та іншою діяльністю суб'єкта господарювання, що не є державною таємницею, розголошення яких може завдати шкоди інтересам суб'єкта господарювання.

Цивільний Кодекс України і Господарський Кодекс України відносять комерційну таємницю до об'єктів прав інтелектуальної власності, охороняються відповідно до чинного законодавства/

Звертаючись до комерційної таємниці, слід навести той факт, що глобальна комп'ютеризація та тотальна залежність людства від мережі інтернет, вже ставлять під сумнів безпеку будь-яких відомостей, що сформовані в суб'єкті господарювання та розголошення яких може призвести до значних негативних наслідків для вказаного суб'єкта.

Комерційна таємниця, поряд з інформацією про фізичну особу (персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована), відносяться до конфіденційної інформації.

Нажаль, на даний час в чинному законодавстві відсутні будь-які норми, якими би закріплювався порядок набуття інформацією статусу комерційної таємниці. Оскільки інформація може бути не тільки на паперовому або цифровому носії, але і обіймати не матеріальне, розумове чи інтелектуальне, підґрунтя та торкатися конкретної особи чи кола осіб, встановити єдині норми, перерахувавши можливі наслідки для всіх ситуацій є майже неможливим.

Комерційна таємниця виступає особливим видом інформації, що використовується в підприємницькій діяльності, яка виступає одним з ефективних засобів здобуття та утримання переваг на конкурентному ринку [4, с. 41].

Предмет комерційної таємниці визначається її власником, в тому числі й для володільця, тобто, якщо підприємець Іванов створив ноу-хау й відніс його до власної комерційною таємниці, вважаючи, що безконтрольне розголошення цих відомостей може завдати йому шкоди, то й підприємцю Петрову, якому відповідно до укладеного договору стала відома комерційна таємниця Іванова слід віднести її до своєї комерційної таємниці.

При визначенні обсягу комерційної таємниці, її володільць повинен брати до уваги чинні законодавчі норми, відповідно до яких деяку інформацію не

можна відносити до комерційної таємниці, оскільки вона повинна бути доступною не залежно від бажання власника.

Відповідно до Господарського кодексу інформація, яка складає комерційну таємницю підприємства, повинна відповідати таким вимогам:

- бути власністю підприємства;
- бути засекреченою власником підприємства в його інтересах на визначений термін, у визначеному обсязі;
- мати дійсну або потенційну вартість з комерційних міркувань;
- не бути загальновідомою чи загальнодоступною згідно з законодавством України;
- надійно захищатися її власником або уповноваженою ним особою через систему кваліфікації інформації, розробку внутрішніх правил засекречення, схову, обігу, знищення та запобігання розголошенню, введення відповідного кодування носіїв інформації тощо;
- не захищатися авторським і патентним правом;
- не стосуватися негативної діяльності підприємства, здатної завдати шкоду суспільству (порушень законів, адміністративних помилок, забруднення навколишнього середовища тощо).

В економічному аспекті комерційна таємниця має свою цінність, яка може бути об'єктивно визначена величиною доходу, отриманого від її реалізації (використання інформації) або розміром збитків, яких зазнала особа, комерційна таємниця якої була несанкціоновано (протиправно) розголошено.

Чинне законодавство передбачає зобов'язання учасників стосовно комерційної таємниці товариств, корпоративними правам в яких вони (учасники) володіють. Так, за ст. 117 Цивільного кодексу України, учасники господарського товариства зобов'язані не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність товариства.

Обов'язок нерозголошення комерційної таємниці можна належно визначити в корпоративних нормативних актах. Також можна (та належить) закріпити інформацію про використання комерційної таємниці при виконанні посадових та професійних обов'язків й встановити як обов'язок працівника нерозголошення комерційної таємниці, детально розкривши зміст того, що входить в поняття «нерозголошення» (збереження, запобігання, усунення наслідків, тощо). Однак, для того щоб казати про повний спектр дій із захисту підприємством відомостей комерційної таємниці від розголошення її працівниками, роботодавцю належить мати можливість дострокового припинення трудових відносин у разі порушення працівником вимог нерозголошення. Такої можливості чинне трудове законодавство не передбачає. Крім того, не існує механізму відшкодування працівником збитків, завданих неправомірним розголошенням комерційної таємниці, – на сьогодні це питання в законодавстві врегульовано нечітко, навіть застосування підприємством локальних нормативних актів не дасть необхідного ефекту, оскільки, за неоднозначності врегулювання, в більшості випадків таке застосування може бути успішно оскаржене в судовому порядку.

Список використаних джерел:

1. Корновенко С. Проблемні питання поняттєво-категоріального забезпечення інтелектуальної власності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intellect21.cdu.edu.ua/wp-content/uploads/2011/11>.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України: Редакція від 02.11.2016; Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України; Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
4. Носік Ю. Правові проблеми захисту прав на комерційну таємницю в боротьбі з недобросовісною конкуренцією в Україні. – Теорія і практика інтелектуальної власності, № 5, 2009.